

26 / Ar. 022222
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δευ. 1969 / 7-1-70.

Σημειώσεις:

Οι κάτοικοι του δημοτικού χωριού, των Καρτερών,
προήλθον ἐν τῷ χωρίῳ, Κερασιά, τῆς Ἀνατολικῆς
Θράκης κατὰ τὸ ἔτος 1922.

Συνεπῶς, σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐγκυκλίου,
τοῦ, Κέντρου ἑρεύνης, (παρὰ αὐτὰς τρεῖς προτελευταίας
σελίδας 2) αἱ πληροφορίες ἐν ταῖς προκείμεναις
αὐτῶν, ἀφορροῦν τὸν χωρὶς τῶν βίων ἐν τὸν
τόπον των, πρὸ τοῦ ἔτους 1922

Καρτεροι 7/1/1970

ὁ συλλογὸς

Πρόεδρος

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΘΕΟΔΩΡΟΣ

Διδακτὸς

Καρτερῶν - Λαγκαδά

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις).... Κεραβιά.....
(παλαιότερον ὄνομα:), Ἐπαρχίας... Μυριοφύζου
Νομοῦ.... Ραιδεστού.... (Ἀνατολικῆς Θράκης)....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Τσαλαῦης
... Θεόφιλος.... ἐπάγγελμα... Διδάσκαλος.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Καρτεραί... ταχ. φυλοπόλεως Θεφκίης
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... ἑπτὰ (7).....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:

α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Λοχαρίδης... Ἀνδρέας... τοῦ
Στυλίου... ἐξ... Ἀνατολικῆς Θράκης.....
ἡλικία... 78... γραμματικαὶ γνώσεις... ΣΤ'... Δημοτικῶν
..... τόπος καταγωγῆς... Κεραβιά...

..... Ἀνατολικῆς Θράκης.....

β) Κεραβιά... Σάββα τοῦ Βασίλ. 78... ἐξ... Ἀνατολ. Θράκης
(Κεραβιά)

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; Αἱ περιοχαὶ... πῖο... μινταὶ... καὶ
διὰ... σποράν... καὶ... διὰ... βοσκήν... ποιμνίων.....
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; Δὲν... ὑπῆρχον... χωρίζεται.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμενας ("Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
ἀνήκον... εἰς φυσικὰ πρόσωπα καὶ... εἰς... μονὰς...
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; Ὁ πατὴρ... δὲν... διατηροῦσε... συγκεντρωμένην... πᾶν περι-
ουσίαν... ἀλλὰ... εἶδε... εἰς... ἑκαστὸν... τέκνον... καὶ μερίδιόν
αὐτοῦ μετὰ τὸν γάμον... — Τὸ ὑπόλοιπον τῆς περιουσίας
ὡς ἐμπροσθοῦς... ὡς τελευταῖον τέκνον... ὡς ὅποιον
ἑφρόντιζε καὶ διὰ τὴν προεξία αὐτῶν γονεῶν του ποιεῖ
τὴν χεράματα...

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν; *Εἰς τὴν γεωργίαν. (ἀμπελοργία) (τὰ μέγαλ' αὐτῶν. μεταίεμ' ἴσχα). εἰς κεραιοποιεῖα)*

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν; *ἢ ἀσχολοῦντο. καὶ εἰς γεωργίαν. (αὐτοὶ οὐκ)*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα: τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των; *μ.έ. ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειαν. (ἦτο. μισθωταὶ τῶν κτηματῶν καὶ μοναστηρίων).....*

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.). *ἀντιροφία* Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις; *... κατὰ... (εἰς τὴν οἰκονομικὴν μεταίεμ' καὶ χειρὶ)*

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα); *εἰς εἶδος...*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζαι; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον; ἡμερομισθίων εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος; *Ἐχρησιμοποιοῦντο. ἐργάζαι. ἐποχικῶς. καὶ ἄνδρες. καὶ γυναῖκες. εἰς ὁμοιοβλή. ἐλάμβανον. χρήμα...*

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο; *ὅχι.*

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας; *μ.έοι. καὶ νέαι. ἐπ' ἡλικίας. δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας. εἰς κινεσταντινοῦ ποδιν...*

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς: ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ.; *ἐπ' ἡλικίας. ἐποχικῶς. καὶ ἐργάζαι. εἰς τὸν ποδιν. τὰς ἀλλοτρίους. (καὶ ὁδῖοι εἰς ἑλλήνας κτηματίας) διότι οἱ κτηματῖαι ἑλλήνες ἦτο ὁδῖοι*

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμίας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

Μόνον με ζωϊκὴν κόπρον κυρίως...
προβάτων (ἐμάσθη σίνοχ' ἐν εὐα... εἴχ. ε. 2-3.
πρόβατα.)

2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρήσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... ποτὲ... δὲν... ἔχ. ε. 3. χημικῶν λιπασμάτων.

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Μέχρι... εἰς... 1922... πού
ἐγινε ἀλλαγὴ... τὸν... δὲν... σιδηροῦν ἄροτρον.

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Μέχρι... εἰς... 1922... πού ἐγινε ἀλλαγὴ...

τὸν... δὲν... σιδηροῦν ἄροτρον.

παρὰ... εἰς... τὰ... κατεσκεύαζε ἀπὸ τοῦ 1922

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

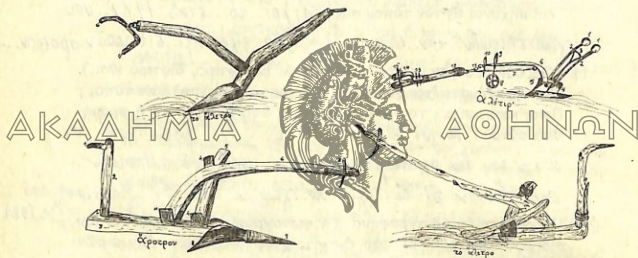

αὐτὴ ἡ μηχανὴ τὸν... σιδηροῦ ἄροτρον ἐχρησιμοποιεῖται εἰς τὸν τόπον τῆς Κερασίας

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) δὲν... ἐχρησιμοποιεῖται

3) Μηχανὴ θερισμοῦ δὲν... ἐχρησιμοποιεῖται

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) δὲν ἔχρησιμωοιῆται
 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ δὲν ἔχρησιμωοιῆται.....
 στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ
 παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον Ἑλλήνων... γεωργ. κατεσκευ-
 αζε... τὸ ξύλινον ἄροτρον... μόνος... τ.ο.υ...
 Ἀπό τῆς ἐκπομπῆς τῆς... εἰς... Κατ' ἐξ. 1922. Χρησιμοποι-
 οῦν τὸ δεικνύον ἄροτρον. ὡς πρὸς τὴν ἀμερικανικὴν μορφήν του.
 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα ;

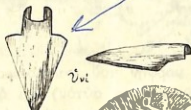

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾷ-
 ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
 ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν
 εξαρτημάτων αὐτοῦ.
 1. Ἐκπομπῆς τῆς... ξύλινον... 11. ἄροτρον... ἄροτρον
 2. μετ'... τὸ... ἐκπομπῆς... εἰς... τὴν... 12. ἀλυσίδα... 3...
 3. αἰ. δὲ... ὁ κομβοειδὴς... τῆς... διαφάνεια... μετ'...
 4. ἀμερικανικὴν... 9. ἀμερικανικὴν... μετ'... 14. ἀμερικανικὴν...
 5. ἐκπομπῆς... 10. 15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) **Τὸ ὕνι.** Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχθυογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

[illegible]

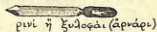
- 5) Ποιον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; Λοφωτάτης

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ὕλου ἢ σιδήρου ;

[illegible]

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

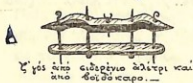
Τὰ ἔργα σου δὲ, πρὸς τὴν ἐκκλησίαν σου, διὰ τὴν χάριν σου. —

8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος.. *Μόνον.. Βόες*.....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ;... *Δύο*.....

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
... *ἦτο.. ἀναγκαστός.. ὁ.. ζυγός*.....

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.).....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). ... *ζυγὸς λοῦρα*.....

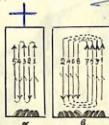
12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *δέν.. ἐφ' ἑνὲν.. ποτέ!*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;
γίνεται διὰ.. ζυγῶν.. ὑπὸ ἀναγκῶν.. εἰς μὴν μορφήν.....

- 4) Σχεδιάσατε πῶς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

ἠρχόμενον... ἐν... ὁρίμα... α... μετὰ... ὡς...
σημειώμενον... ἀνωθεν... καὶ... δια... πνεύματος...

- ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρῇσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριάς, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.) ; ... Εἰς... σποριάς... (λωρίδας) ...

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; μετὰ αὐλακιάν ; ...

... μετὰ αὐλακίαν ...

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μετὰ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῶνται ἄροτρον ; Παλαιοὶ γεωργοὶ χρησιμοποιοῦσαν ἐπὶ σκαπὰ ὡς
διεξήλ... ἀροτρίαν ἐλλείπον βοτάνων καὶ ἀρότρον.

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρῇσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διανοίξεις τῶν αὐλάκων μετὰ τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. Πλαγίως ...

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. *Ἐν... ἁπλῶς... τὸ... σποράς... καὶ... καὶ...
... χειμερινοῦ... καὶ... καὶ... ἐαρινῶν...*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *Ἐν... καὶ... Πέντε... πέντε...
ἀρχώματα (...Μαῖον... Ιουνίον... Αὐγούστιον...
καὶ... Σεπτέμβριον...) τὸ πρῶτον ἀνορύξια, ἀπὸ
ἀρχώμα, τὸ δεύτερον ἐβόλισμα, τὸ τρίτον... ἀρχώμα
καὶ... τὸ τέταρτον σπορά...*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Ἐν... ἔχοντες... ἀπὸ... καὶ...

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Συνήθως... δὲν... ἀφένοντο... ἀσπαρτα... χωράφια...

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *Διὰ... εἰδῶν... τρέβρεα... πέντε... ἀρχώματα
Διὰ τὸν ἀραβοσίτον δύο ἢ τρεῖς ἀρχώματα.*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; *Ἐν... καὶ...*

τὸ... δισάκι...

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾷ ράβδῳ, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Μ.Ε. ἑλλειψοειδῆ...*

σιδηρῶν. ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ... εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ... βουκέντρου (κατανασίδερον)

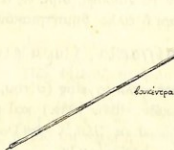
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Μ.Ε. σκ. ... μέλα... τ. κ. ... σβάρν. ... τοῦ...*

δροσασίτου. ἔχινει. σβάρνισμα. δια' ξυλίνην. σβάρν. κ. α.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

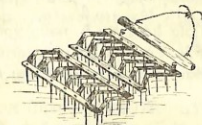
βουκέντρο

τρονιόβρα

δ. βυλοκόπος ἢ ράκος

σβάρνα εἰδεγμένα

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) Μέ. δρεπάνι...
Δε. δέν. 1.

Ἐὰν ᾖσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

Ἄλλο... ἄλλο... δρεπάνι... ἐργαλεῖο... δέν...
? ἐργαλεῖο... π... εἰς τὸν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ... ΔΘΗΝΩΝ

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). δέν. ... ἐργαλεῖο...

τοῖσι ζώοις
ζῶων.

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλεῖου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν). ὁμαλὴ.

4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

ο... < Σιδ. χειρολαβή

λεπίδα

Σιδ. χειρολαβή

κοτόν

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. χ.υ.ρ.ά.β.ο.δ.α.

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποιοῦν ;

Θερίζαν... ἄνδρες καὶ... γυναῖκες... ..
θερισταί... ἀπὸ ἄλλου τόπου... δὲν... ἤρχοντο...
.....

- 2) Πῶς ἡμεῖοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὴν πληροφορίαν καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν)

Ἐπειδὴ... τὰ... μικρίως... ἐπαχχελίμα... ἦτο... ἢ...
ἀμπελοφυξία... δὲν... χρῆμα... ἐργαζομένη...
τὸν... ἀμπελοφύξιν... ὑπερβολῶς... ὅλως... ἐν... ἐρίσαν...
μάνοι... τὴν... ἄνδρες καὶ... γυναῖκες...
.....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λυντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

Εἰς... τὴν... ἀριστερὰν... χεῖραν... ἐφόρου, παλαμα-
ρίαν... ἄνδρες καὶ... γυναῖκες...
.....

παλαμαρίδ

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Ἐργοτῶν. τὴν. Τετάρτη. ἢ. τὴν. Παρασκευὴν.
(για. γούρι, .εἰς. ἐδευροῦσαν. γουρὶδινες. ἡμέρας)

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. Ἐτραγουδοῦσαν. τὴν..

ἔξ. τῆς. β. τραγ. «Ὁ. θέρας. υἱ'. ἢ. πα. θαλασσιό. καὶ. τὸ. θαρὶ. δρεσά. κ. με. μαρναν. τὰ. νειά. τα. μιν. (ἢ. με. φαγανε. τὰ. νειά. τα. μου). πολ. ἢ. μιν. παλληκάρι.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποῦ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάβαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς, ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.

Μερίαι. ἀφηναν. ἀδελφισαν. μιν. τῆ. τῆ. χωρά. φισ. (.χω. κ. α.) .για. γούρι, .εἰς. κα. .εἰ. να.
.μπερε. με. ε. τ. λ. δ. δ. η. ἢ. .ε. σ. ἀ. με. κ.
.
.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

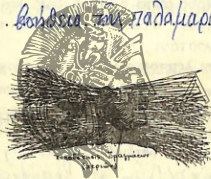
Ἐθαλάτταντο. π. .εἰς. χ. ν. ε. .καὶ. ἀ. β. ε.
χ. α. , .ε. δ. ε. ν. α. . .εἰς. .δε. μά. τ. α.
.

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πώς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Οἱ δερβιταὶ... ἐτοίμαζον.. δερματιὰ.. (β. χοινία)...
 ἐν. τοῦ... ἰδίου... δίου... (ἡ. κριθῆς)... μερικὴν ποσ. ἂν
 ἦτο ζυγὰ. τὰ ἔδρανον. διὰ τὰ μαλακῶν... ἔτοποθ' ἔσαν
 τὰ δερματιὰ... ἐπὶ τοῦ ἑδύου. καὶ ἐν συνεχείᾳ ἔτοπο-
 θέτου. ν. ἐπ' αὐτοῦ. γεωμετρ. χεῖρα βό. που. μὲ τὰ ἐσώχ. κα.
 πρὸς τὴν αἰτήν. κατ' ἐύθ. νῆν. καὶ κατ' οἰκ. ἔδρανα. τὰ.
 δερματιὰ. μὲ τὴν βοήθειαν τῆς παδαμαριᾶς (τῆς προσόχ. κα.
 τῆς παδαμαριᾶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκέντρωνοντο εἰς ὀρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκέντρωνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἔτοποθετοῦντο ;

Συνεκέντρωνοντο. ἐν. τὸ μίον. περίπου τοῦ χηνναριῶ. σιμωρ.
 εἰδῶ. ἀνα. 13. δερματιὰ. καὶ ἑκατὸς. αἰρὰ. ἐν. 13 δερματιῶν
 ἔλεγεν. << τ. εἰς οὐρ. τ. ζούκι >>. Τὰ τ. εἰς οὐρ. τ. ζούκια ἔταπαθε-
 τούνη. τὰ ἑνα. πλῆθος. τοῦ ἁλλου.....

οἱ στάχες ἐπὶ κέντρο

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Οἱ πατοῖσι ἐνθυμούντωι να' ἐπέρνα ν πατάτ. καὶ κατὰ τὸ 1872 ὅταν ἦτο μικρὰ παιδί. —

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Μαζα' τὸν*
Μάρτιον. ἑμβόλιον... ἔως.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν. *Ἡ... ἐξαγωγή... ἐγίνετο μετ' ὅσων*
δυνάμεων........

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, θίκον). Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἐπεὶτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.

Ὡς... ἐσυνθίζετο εἰς τὴν ξυμῆν. διατὰ τὴν
ταύτην ἐπὶ τὸν... ἀχνηρά... ἰδίαν... ἔχον.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ἄ.). *Ὡς... ἐχρησιμοποιοῦντο... σανὸς*.....
 (Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

.....

Σὺν εὐαγγέλιον... ἐν τῷ ἁδὼν... μετὰ τὰς δόξας
ἐκείνης. (καὶ μὴν ἁρμα... παντὶς λόγου... ἐκείνης
τοῦ αὐτοῦ). ὅπου... ἐπὶ τὸν... ἀντιμετώπιον...

- αλκινόχορος). Υπήρχε συνδυασμένο τρόπο. Δύμνια). . . .

ἔα γινώσκω. μὴ δύναμαι εἰπεῖν. καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν αὐτῶν
ἔειπεν ὁ κύριος.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ὁλώνι διὰ τὸν ὁλωνισμὸν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ὁλώνι ; *υἱ ἡρῆτ. ἀνέκαθεν...*
ἁδωνι

- 4) Ποῦ κατασκευάζεται (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνα. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποίαν θέσιν ;

...ἔγω. (πληλόν) τοῦ χωρίου...

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

το' ἄλωνα δὲν εἶχε ἀλωνοῦσαν... τὰ δὲ μὲν ἐπὶ τοῦ βοῦ
 κλημνίου ἐν τῇ περιφέρειᾳ πρὸς τὸ μέσον καὶ μετὰ
 χυα ἐστραφέντα πρὸς τὸ μέσον.....

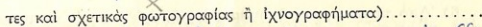

11) Πῶς γίνεται τὸ ἄλωνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ
 ἡσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.) *διδόσιν*

α) Ἀλωνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεύς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλω-
 νιοῦ ὀλίγος στῦλος, ὕψους δυο μέτρων (καλούμενος στήγιος
 στρούλουργας, δουκάνη (βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ οὗ οὗ ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

*ἐν τῇ... βοῶν... περιφέρειᾳ... (ἐν τῇ) κλημνίᾳ
 ἀλωνοῦσιν... (δοῦναι) ἐν... τῷ... ἐστραφέντα...
 ἐν τῇ... ἀχυρο... (ἐν τῇ) μετὰ δὲν ἐπὶ τῇ... ἐν τῇ...)*

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἄλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἄλωνό-
 στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειᾶς,
 αἱ ὅποιαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἄλωνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἄλωνιοῦ. Τὰ ἄλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὅποιον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἄλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

— 21 —

8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἄλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ἄρχιζε ἀπὸ τῶν ὀκταδὴ τῶν ἡλίου, ἐξίνετο...
 διακοπὴ διὰ τὸ ἀναπαύειν τὴν γαίαν, τὸ μακρὸν...
 πρὶν πρὸς ὥρα... καὶ ἐπὶ ἐπὶ...
 τὸν... ἐπὶ...
 ἦτο πολλὰ, ἀδυνάμειός, δὲ ἐπὶ...
 χιζέτω καὶ τὴν... ἄλλαν... ἡμέραν... —

12) Ποία ἄλλα ἄλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρῇσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ, ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Ἐχρησιμοποιοῦνται τὰ ἑξῆς ἐργαλεῖα...
 1) ξύλον... 2) δουκράνι...
 3) ξύλον... 4) δουκράνι...

2) ξύλον... 3) δουκράνι...
 4) ξύλον... 5) δουκράνι...

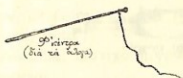
13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἄλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκόπτους στάχους ;

Ναὶ... γυρίσει... καὶ...
 ἀπὸ πρὸς... στάχους...

14) Ἦτο ἐν χρῇσει εἰδικὴ ἄλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ἐχρησιμοποιοῦνται βουκέντρα (ἐλέγγω τὴν κέντρον)
 1) 50... 2) 100...

- 15) Πώς λέγεται η εργασία του άλωνίσματος ενός απλώματος, δηλ. ενός στρώματος σταχύων εντός του άλωνιού. (Έν Κρήτη καλείται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. απλώματα) σίτου, κριθής, βρώμης κλπ. ήλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ...ε.λ.ε.ω. (...δ.ω.ω.ω.)
ευ.κ.θ.ι.ζ.αν...ν.α'...λ.ε.χ.ον...ε.π.α.με.ν.α'...στ.ρ.ώ.ω.μ.ε
.τ.ω...δ.λ.ω.ν.ι.).....

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἄλωνισθέντες στάχυνες, προτοῦ λιχισθοῦν διὰ τὴν ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Ε.Δ.Υ.Π.Ο. (Κ.Ν.Π.Α. - ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΜΗΤ. ΕΠΙΤΕΛΕΣ)

- 17) Ποιοι ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τροπαιηδές, καλούμενοι ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωνάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχαν βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

ἡ δὲ ψαλμὴ ἡ αὐτὴ καὶ ἀνεκτάθησαν τὸν ἀκονισμὸν
 ἡ δὲ ψαλμὴ ἡ αὐτὴ καὶ ἀνεκτάθησαν τὸν ἀκονισμὸν
 τὴν... βούτην... βουδαίμους... ἀπὸ τοῦ... ἡ δὲ ψαλμὴ
 τοῦ... ἀδελφὸν... ἀπὸ τοῦ...

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Πάρετε... γίνετα... το... ἀδελφίμ... με... σίκο...
με!... τὴν... Δουλοῦν... εὐφροσύνη... ἀπὸ... ἰδού

- 19) ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του;

Κόπανο... έχρησιμώσαν... δα'... κα'... Τσαμίσαν... το' όλίγα
 όσειό. των... Ήνω... δέ... περίπου... ο. γ. ο... 1. μ.
 και εις τό έν άμφορ 23 - όλίγον λεστοός δα' τό χρησιμοπ.
 ή χειρολαβή, κόπανο

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύς, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

[illegible]

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῳῶν, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

συντονισμόν του ρυθμού της εργασίας ;
 ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΔΥΜΟΝ ΕΡΓΑΧΑΝ ΔΑΪΝΕΝ ΔΙΑΨΕΦΑ
 ΤΡΑΧΑΝΔΙΑ ΔΕΙΝ ΕΠΙΤΡΕΧΟΝ ΣΕΛΙΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΤΟ
 ΤΡΑΧΑΝΔΙΑ

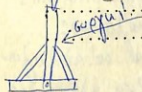
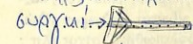
- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλυσιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.
Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

υατε του τροπου λειτουργιας αυτης)

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίνχισμα· (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίνχισμα· πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλοχού· δικριγιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.. *Οἱ ἐτοιμασμένοι... δὲ καὶ λίνχισμα*

καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.. αἰ. στοίμις μέντοι... δα' ὡ' ἀχαιοί μιν
στοίμῃ δέν' ἄχαι' ἰδὲ ἄλγεα καὶ ὄνομα:: τὰ δ' εὐώμεν μιν εἰσέναι... με' ὡ'

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ὁ... αὐτὸς... πρὸ... τοῦ... διχινύσματος... ἐχίνετα διαχηνλῶ.
 Ὡς... ἐπαδενωῶσαν... τι ποιε... ἔσ' αὐτῶ, αὐδ...
 ...ἐλχον... τι ποιε.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἀνδρᾶς, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Μας... ἀνδρᾶς... μας... χυνάμε... ἰδενή... ποῦ.....
 εἰς... μας... ποῦ... ἀδωνίου.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Τὰ χονδρά... τὰ κόμπια... τῶν... σταχύων... ἀναμύλλοντες.....
 Κόντυλοι... ἢ... κόμπια... ἔσ' ἢ... πολλὰ... τὰ ἀδωνίον
 ἐν... τῷ... ἔσ'... ἀν... ἀνερκηνών... ἔσ'... ἀδωνίον
 τὰ... κόντυλων... με'... ὑόπικα... (ἐλέγγω με' ὑοπνίδα)

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

... Ῥέκ... κρηάρας... ἰδιαιτέρα... βροφιακά...

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

... Τὸν καρπὸν τὸν... μεμινεῖν... μετὰ τοῦ ἀνέμινου
τὸν... μεμινεῖν... ἀπὸ... ἀναμύγματος... Δερμόνι... καὶ
τὸν... μεμινεῖν... Δερμόνι... μετὰ...

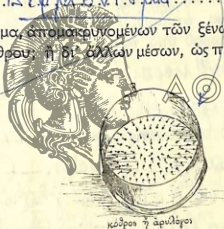
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

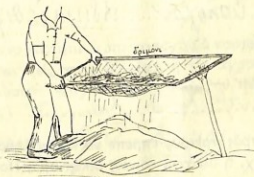
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο παλαιο δερμάτινο

κόσκινο ἢ ἀνέμωσις

δριμόνι

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

Ο... χωρὶς... τοῦ εἴδους... ἀπὸ... τὰς ἀδελφῶν... ἑδρά...
 ἔχοντα... μὲν... ἀρξάντων... ἐπὶ... δὲ... ἐπιστολῶν... ἐπὶ...
 τοῦ αἵματος... τοῦ μαρτυροῦ... εἴδους... χονδρὰ... ἀναχέει...
 τοῖς ἀπὸ μακρόθεν... διὰ... ἐκείνους... (ἐκείνους...)

- ψυχὰς τῶν μαρτυρῶν. Ἐὰν τοὺς χαράσῃς, μαὶ μάστιγι
 ἐκ χύμας. ἔτι. διὰ τοῦτο. μαὶ. ἐκ τῆς. ἔτι. τοῦ.
 σωθῶν... ἐκ. τῆς. χύμας. ἔτι. τῆς. ἐκ. τῆς. χύμας. ἔτι.
 τοῦ... σωθῶν... ψυχὰς. (ἐκ. τῆς. χύμας. μαὶ.
 καρπὸς. τῆς. ἐκ. τῆς. χύμας. μαὶ. ἐκ. τῆς. χύμας.)

- Δὲν ἐμπούμεν εὐδυναίειν.

— 28 —

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ἐν τῷ... ἀγρῷ... ἐν τῷ... ἀγρῷ...
ἐν τῷ... ἀγρῷ... ἐν τῷ... ἀγρῷ...
ἐν τῷ... ἀγρῷ... ἐν τῷ... ἀγρῷ...

5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογία τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Ἡ διαλογία ἐγένετο ἐν τῷ... ἀγρῷ... ἐν τῷ... ἀγρῷ...
μετὰ τὸ ἀλώνισμα (ἢ παρακαταθήκη) τοῦ σπόρου ἐν τῷ... ἀγρῷ...
μετὰ τὸ ἀλώνισμα (ἢ παρακαταθήκη) τοῦ σπόρου ἐν τῷ... ἀγρῷ...

6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογία τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύνων,
 τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Τινες τῶν μαθητῶν κατασκεύαζον πλέγμα ἐκ σταχύνων...
ὡς μνησθῆναι τὸν θερισμὸν ἐν τῷ... ἀγρῷ... ἐν τῷ... ἀγρῷ...

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.

πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ..

Ἡ πλεκτή σχηματίζεται ἐν τῷ... ἀγρῷ... ἐν τῷ... ἀγρῷ...
διὰ τὴν φύσιν τοῦ σπόρου καὶ τοῦ ἀγροῦ ἐν τῷ... ἀγρῷ...

Δ'. ΕΘΝΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμνηστικὴ εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Ἀναμνηστικὴ εἰς τὸ ὑπαιθρον...

α) τὴν 23 Ἰουνίου (Κληδόνου)...

β) τὴν 31 Αὐγούστου (ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου)...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ...

α) τὴν 23 Ἰουνίου (Κληδόνου) ὥρα 10 π.μ.
 ἐν τῷ... ἀγρῷ... ἐν τῷ... ἀγρῷ...

β) κάψιμο Ἰούδα (ἐβραίου χένια) ἐν τῷ... ἀγρῷ...
 μετὰ τὸν εὐαγγέλιον - 30 π.μ. ἐν τῷ... ἀγρῷ...
 χωριοῦ.

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

...φωτιά.....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν τήν πυράν' παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος ;...

...Συνήδω... νέει... τοῦ... χωριοῦ.....

2) Ποίος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, από ποιον μέρος ;

...Τά'... συλλέχουν
(κ.λέπουν)... αὐ'... νέει... τοῦ... χωριοῦ.....

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Οἱ... νέει... χωρίζονται... εἰς... ὁμάδας, περιέρχονται

τάς... οἰκίας... καί... προφύλαξ... κ.λέπουν... ξύλα

τά'... ἀποτῶ... μόνον... θύρας... εἰς... πλατεῖα... τοῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον δια κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορκία, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα.....

Κατὰ τήν περιφορὰ τοῦ... ἐπιτακίου, μιάδις πλησιάζει

ὁ... (εὐεῖ), αὐ'... νέει... ἀνόπουν... τόν... θωρό... τῶν ξύλων καί

φωτιάσαν... ὅλοι μοι... καίγονται... τοῦ... ἑθελίου... ὡς γένια>

εἰδικώτερον... καίγονται... τοῦ... Βραχίου... ὡς... γένια>.....

2) Πηδήματα, χοροί γύρω ἀπό τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Πηδήματα... γύρω... ἀπὸ... τήν... πυράν... γίνονται

ἐν... πυράν... τοῦ... κληδόναν... φωνάζοντες... εὐχὰ

καὶ... χρανε... ἔμπα... καὶ... χρανε... >>... Τά'... πηδήματα

ἐγίνοντο... καὶ... ἀπὸ... νέει... καί... νέει... τοῦ

χωριοῦ .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ